

**Administratieve Commissie ter regeling van de
arbeidsrelatie (CAR) – Nederlandstalige kamer**

Administratief Centrum Kruidtuin - Finance Tower
Kruidtuinlaan 50 bus 165, 1000 Brussel

Dossier nr: 080/NL/2016/12/09/X

Verzoekende partijen:

- Mevr. X
- BVBA Architecten-en ingenieursbureau Y

Aanvraag tot kwalificatie van de arbeidsrelatie
--

Gelet op artikel 329 van de programmawet (I) van 27 december 2006;

Gelet op het koninklijk besluit van 11 februari 2013 houdende samenstelling en werking van de kamers van de Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie;

Gelet op artikel 338, §1 van voormelde programmawet dat stelt: « De kamers van de in artikel 329 bedoelde commissie hebben tot taak beslissingen te nemen betreffende de kwalificatie van een bepaalde arbeidsrelatie [...] »;

Gelet op de aanwezigheid van de meerderheid van de leden of de vertegenwoordigde leden van de kamer van de Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie;

Gelet op de aanvraag tot kwalificatie van de arbeidsrelatie, verstuurd bij aangetekende zending met poststempel 23 december 2016;

Gelet op de voorgelegde stukken:

- Aanvraagformulier, met de handtekeningen van mevr. X en van mevr. Y (zaakvoester van de BVBA Architecten- en ingenieursbureau Y) dd. 22 december 2016, met in bijlage de zelfstandige samenwerkingsovereenkomst;

Gelet op de mail dd. 16 februari 2017 waarbij mevr. X en mevr. Y op de hoogte worden gebracht van het feit dat hun aanvraag zal behandeld worden ter zitting van 15 maart 2017;

Gelet op de mondelinge toelichting van mevr. X en van mevr. Y tijdens de zitting van 15 maart 2017;

Overwegende dat de aanvrager zich, zoals blijkt uit het aanvraagformulier, niet bevindt in een van de toestanden opgenomen in artikel 338, §3 van voormelde programmawet;

De Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie, samengesteld uit:

- De heer Lieven Lenaerts, voorzitter
- Mevrouw Pascale Mylemans, als vertegenwoordiger van de FOD Sociale Zekerheid, Directie-generaal Sociaal Beleid, vast lid
- De heer Chris Vanlaere, als vertegenwoordiger van de FOD Werkgelegenheid, Arbeid en Sociaal Overleg, plaatsvervangend lid
- De heer Sven Vanhuysse, als vertegenwoordiger van de FOD Sociale Zekerheid, Directie-generaal Zelfstandigen, vast lid
- De heer Erwin Tavernier, als vertegenwoordiger van het Rijksinstituut voor de Sociale Verzekeringen der Zelfstandigen, vast lid

Beslist:

De Commissie heeft de aanvraag tot kwalificatie van de arbeidsrelatie, die haar door de verzoeksters werd voorgelegd, onderzocht.

De aanvraag werd ingediend door Mevr. X en door de BVBA Architecten-en ingenieursbureau Y.

De aanvraag heeft betrekking op een arbeidsrelatie die een aanvang nam op 1 januari 2017.

De Commissie stelt bijgevolg vast dat de aanvraag ontvankelijk is.

Mevr. X is gekend bij de Kruispuntbank van Ondernemingen onder nummer XXXX.XXX.XXX met als activiteit “bouwarchitect” (Nacebel 71.111).

De BVBA Architecten-en ingenieursbureau Y is gekend bij de Kruispuntbank van Ondernemingen onder nummer XXXX.XXX.XXX met onder andere als activiteit “bouwarchitect”, (Nacebel 71.111).

In het aanvraagformulier wordt vermeld als activiteit die zal uitgeoefend worden in het kader van de arbeidsrelatie: *“verzoekende partij I werkt als zelfstandige medewerker op het architectenbureau van verzoekende partij II. Verzoekende partij I vervult hierbij opdrachten die haar door verzoekende partij II worden toevertrouwd: architecturale uitwerking van diverse projecten (vnl. woningbouw en appartementen), ondersteuning bij stabiliteit- en EPB-opdrachten, enz.”*

In de Arbeidsrelatieswet worden specifieke criteria uitgewerkt voor de arbeidsrelaties die bestaan in het raam van de uitoefening van welbepaalde onroerende werkzaamheden.

Deze werkzaamheden zijn vermeld in artikel 20, §2, van het koninklijk besluit nr. 1 van 29 december 1992 met betrekking tot de regeling voor de voldoening van de belasting over de toegevoegde waarde (art. 337/1 en 337/2 Arbeidsrelatieswet).

Artikel 20, §2 van koninklijk besluit nr. 1 verwijst naar artikel 19, §2 van het wetboek van de belasting over toegevoegde waarde.

Dit laatste artikel stelt: *“voor de toepassing van dit Wetboek wordt verstaan onder werk in onroerende staat het bouwen, het verbouwen, het afwerken, het inrichten, het herstellen, het onderhouden, het reinigen en het afbreken, geheel of ten dele, van een uit zijn aard onroerend goed,*

en de handeling die erin bestaat een roerend goed te leveren en het meteen op zodanige wijze aan te brengen aan een onroerend goed dat het onroerend uit zijn aard wordt."

Uit de administratieve richtlijnen van de FOD Financiën blijkt dat voormeld artikel 19, §2 enkel betrekking heeft op materieel werk in onroerende staat en niet op de uitvoering van intellectueel werk (*Fisconet, administratieve richtlijnen en commentaren/BTW-handleiding/nummer 63*).

Uit dit alles volgt dat het werk van een bouwarchitect niet valt onder een van de sectoren opgenomen in art. 337/1, §1 en dat de voorliggende arbeidsrelatie bijgevolg beoordeeld dient te worden aan de hand van de algemene criteria, opgesomd in art. 333, §1 van de programmawet (I) van 27 december 2006.

Deze algemene criteria zijn: de wil der partijen, de vrijheid van organisatie van werktijd, de vrijheid van organisatie van het werk en de mogelijkheid een hiërarchische controle uit te oefenen.

Wat betreft "**de wil der partijen**" kiezen de partijen duidelijk voor een samenwerking op zelfstandige basis. Dit blijkt duidelijk uit de overeenkomst die werd afgesloten: "*onderhavige overeenkomst heeft tot doel de verhouding vast te leggen tussen de partijen bij het verlenen van medewerking op zelfstandige basis in de uitoefening van het beroep van architect*".

Ook de titel ("zelfstandige samenwerkingsovereenkomst") en artikel 1 ("De opdrachtgever en de zelfstandige medewerker kiezen ervoor om een zelfstandige samenwerkingsovereenkomst te sluiten, die ingaat op 01/01/2017") zijn ondubbelzinnig.

Ter zitting werd dit bevestigd door beide partijen.

Het aanvraagformulier verwijst voor wat betreft **de vrijheid van organisatie van de werktijd** naar artikel 6 van de overeenkomst. Dit artikel, met als titel "werktijd" stelt het volgende:

- De zelfstandige medewerker kan zelf bepalen wanneer en op welke dagen zij haar werkzaamheden verricht en is niet gehouden tot prestaties vastgesteld volgens een strikte uurregeling.
- De zelfstandige medewerker plant haar dagelijkse werkzaamheden en vakantie wel steeds in overleg met de opdrachtgever en zal hierbij rekening houden met de vereisten van een correct dienstbetoon aan de cliënten. Zo zal de zelfstandige medewerker wel verwacht worden dat zij zich schikt naar deadlines en vergaderingen, die voortvloeien uit de samenwerking rond bepaalde projecten of werven.
- Verlofperiodes van meer dan 3 dagen buiten het gewone bouwverlof dienen steeds voldoende op voorhand onderling besproken te worden.
- Bovendien kan het nodig zijn in het kader van lopende opdrachten dat de zelfstandige medewerker ook op "vrije" momenten in de week eventuele dringende acties onderneemt. De zelfstandige medewerker engageert zich dan ook haar e-mail op regelmatige basis te controleren en zo nodig gepast te reageren.
- De zelfstandige medewerker is verplicht timesheets bij te houden van de uitgevoerde prestaties in het kader van deze overeenkomst. Deze timesheets dienen enkel als basis voor de facturatie of als verantwoording naar klanten toe. De timesheets mogen door de opdrachtgever niet aangewend worden om de zelfstandige medewerker in haar tijdsbesteding te controleren.
- De opdrachtgever en de zelfstandige medewerker voorzien in een regeling waarbij beide partijen elkaar de nodige informatie verschaffen over hun beschikbaarheid. Deze regeling houdt in dat de partijen inzage krijgen in elkaars agenda in verband met afspraken, werfbezoeken of andere verplichtingen.

In artikel 2 ("omschrijving van het werk") staat vervolgens dat de zelfstandige medewerker de werkzaamheden zal vervullen die haar door de opdrachtgever worden toevertrouwd.

Ter zitting werd gevraagd of mevr. X eventueel een opdracht kan weigeren. Mevr. X antwoordde dat het reeds was gebeurd dat er in de loop van een project werd beslist om het project af te staan aan mevr. Y omwille van een moeilijke verstandhouding met de bouwheer.

Inzake **de vrijheid van organisatie van het werk** stelt artikel 2 van de overeenkomst dat de zelfstandige medewerker zelf bepaalt op welke manier zij deze opdrachten tot een goed einde brengt, rekening houdend met de regels eigen aan het architectenberoep en de wettelijke verplichtingen.

Mevrouw X schikt zich, volgens hetzelfde artikel 2, naar een eenvormige dossiersamenstelling en naar de computerprogramma's, lay-out en verslaggeving van het architectenbureau van de BVBA Architecten-en ingenieursbureau Y.

Mevr. X verbindt zich ertoe haar beroepskennis en persoonlijke vaardigheden up-to-date te houden door middel van permanente vorming en bijscholing (verplichte permanente vorming van architecten).

Artikel 3 van de overeenkomst handelt over de plaats van uitvoering en infrastructuur. Hierin wordt bepaald dat de plaats van uitvoering van de opdrachten in gemeen overleg zal bepaald worden. De zelfstandige medewerker kan gebruik maken van het kantoor van de opdrachtgever.

Daarnaast zal de zelfstandige medewerker op regelmatige basis klantenbezoeken prospecties en werfbezoeken uitvoeren buiten het kantoor.

In gemeen overleg kunnen bepaalde opdrachten ook van thuis uit uitgevoerd worden.

Artikel 5 stelt dat de zelfstandige medewerker voor het uitvoeren van de opdrachten binnen het kader van deze overeenkomst geen eigen personeel zal inzetten.

Ter zitting werd verduidelijkt dat mevr. X geen andere opdrachtgevers heeft en dat dit ook niet de bedoeling is.

Op de vraag of er **hiërarchische controle** mogelijk is wordt in het aanvraagformulier "nee" geantwoord.

Ter verduidelijking wordt toegevoegd:

- *Zelfstandige medewerker bepaalt zelf op welke manier zij opdrachten tot een goed einde brengt*
- *Timesheets dienen niet ter controle van de tijdsbesteding*
- *Opdrachtgever verstrekt enkel richtlijnen en instructies die voortvloeien uit de aard van de opdracht.*

In artikel 8 van de overeenkomst wordt gesteld dat de prestaties van de zelfstandige medewerker, alsook deze van het kantoor in zijn globaliteit, halfjaarlijks zullen worden geëvalueerd. In functie daarvan kan de opdrachtgever (BVBA Architecten-en ingenieursbureau Y) beslissen eventueel een bonus toe te kennen aan de zelfstandig medewerker.

Mevr. X ontvangt, conform art. 8 van de overeenkomst een vaste vergoeding per uur, ongeacht de moeilijkheidsgraad van de opdracht.

Uit de uitleg die door de partijen werd gegeven tijdens de hoorzitting, leidt de Commissie af dat, in tegenstelling tot de bewoordingen van de overeenkomst, de vrijheid van mevr. X om haar arbeidstijd en haar werk te organiseren in de praktijk beperkt zal zijn.

Zij zal immers enkel dossiers behandelen die haar worden aangereikt door BVBA Architecten-en ingenieursbureau Y.

Bovendien is mevr. X ertoe gehouden te werken volgens het concept, de werkmethodes en de werkwijze van de BVBA Architecten-en ingenieursbureau Y.

Gelet op het voorgaande stelt de Administratieve Commissie ter regeling van de arbeidsrelatie dat de voorliggende arbeidsrelatie niet verenigbaar is met de door de betrokkenen gekozen kwalificatie als zelfstandige, gezien zowel de vrijheid van organisatie van de werktijd als de vrijheid van de organisatie van het werk beperkt is.

Aldus uitgesproken ter zitting van 15 maart 2017.

De voorzitter,
Lieven Lenaerts

Artikel 338, §4 van de Programmawet (I) van 27 december 2006 stelt: «Deze beslissing is bindend voor de instellingen die in de administratieve commissie vertegenwoordigd zijn evenals voor de sociaalverzekeringsfondsen bedoeld in artikel 20 van het koninklijk besluit nr38, behalve 1° wanneer de voorwaarden betreffende de uitvoering van de arbeidsrelatie en waarop de beslissing werd gegrond, gewijzigd worden. In dit geval heeft de intrekking van de beslissing uitwerking vanaf de dag van de wijziging van deze voorwaarden; 2° wanneer blijkt dat de elementen betreffende de kwalificatie van de arbeidsrelatie die door de partijen werden verschaft op een onvolledige of onjuiste wijze werden verschaft. In dat geval wordt de beslissing geacht nooit te hebben bestaan. De instellingen van sociale zekerheid blijven er dus toe gemachtigd over te gaan tot een controle van het behoud van de elementen die de beslissing van de administratieve kamer hebben gegrond. In de gevallen voorzien bij artikel 338, §2, tweede en derde lid, zijnde de beslissingen genomen op initiatief van een enkele partij van de arbeidsrelatie, worden deze beslissingen van kracht voor een periode van drie jaar. Er kan door de partijen binnen de maand die volgt op de kennisgeving van de beslissing bij aangetekend schrijven, bij de arbeidsrechtbank van de plaats van de aanvrager(s) beroep worden aangetekend door het uitbrengen van een dagvaarding of door het neerleggen ter griffie van een tegensprekelijk verzoekschrift (art. 704, §1 Ger. W.) lastens de Belgische Staat (FOD Sociale Zekerheid). Het voorwerp van het beroep moet daarbij worden vermeld. Indien geen enkel beroep wordt aangetekend, wordt de beslissing definitief. »